

Sygn. akt VU 6500/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 maja 2015 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Agnieszka Leżańska

Protokolant Iwona Jasińska

po rozpoznaniu w dniu 28 kwietnia 2015 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku M. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania M. J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 9 października 2014 r. sygn. (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VU 6500/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 października 2014 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy M. J. prawa do emerytury, z uwagi na brak 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego oraz brak wymaganego stażu 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy do stażu pracy w warunkach **nie zaliczył okresu zatrudnienia w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w B. w okresie od 2 października 1978 roku do 3 czerwca 1996 roku**, bowiem w tym okresie nie był on pracownikiem spółdzielni, ale jej członkiem. Ponadto, organ rentowy nie zaliczył do stażu pracy okresu od 2 października 1978 roku do 31 grudnia 1979 roku w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej, ponieważ brak dni obrachunkowych w tym okresie.

W odwołaniu z dnia 14 listopada 2014 roku, pełnomocnik wnioskodawcy wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji w całości przez przyznanie M. J. prawa do emerytury, kwestionując odmowę zaliczenia spornego okresu do pracy w warunkach szczególnych oraz spornego okresu jako okresu zatrudnienia. Wnosił również o zasądzenie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. wniósł o oddalenie odwołania powielając argumentację zawartą w treści zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. J., urodzony w dniu (...) 1954 roku, złożył w dniu 19 września 2014 roku, wniosek o przyznanie prawa do emerytury. Wnioskodawca nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego (dowód: wniosek o emeryturę k. 1-4 w aktach ZUS).

M. J. na dzień 1 stycznia 1999 roku legitymuje się stażem ubezpieczeniowym w wymiarze **24 lata, 10 miesięcy i 24 dni** (dowód: decyzja z dnia 9 października 2014 r. k. 20 akt ZUS).

Do stażu pracy w warunkach szczególnych organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy żadnego okresu zatrudnienia (dowód: decyzja z dnia 9 października 2014 r. k. 20 akt ZUS, odpowiedź na odwołanie k. 14-15 akt).

Organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy do ogólnego stażu pracy okresu wykonywania pracy w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w B. od dnia 2 października 1978 roku do 31 grudnia 1979 roku, z uwagi na brak dni obrachunkowych w tym okresie, a do pracy w szczególnych warunkach okresu członkostwa w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w B. od dnia 2 października 1978 roku do 3 czerwca 1996 roku (dowód: decyzja z dnia 9 października 2014 r. k. 20 akt ZUS, odpowiedź na odwołanie k. 14-15 akt).

W okresie od dnia 2 października 1978 roku do dnia 3 czerwca 1996 roku M. J. pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w B. na stanowisku spawacza. W dniu 31 października 1978 roku M. J. złożył wniosek o przyjęcie go w poczet członków spółdzielni i wniosek ten uwzględniono.

M. J. z dniem 30 kwietnia 1996 roku został wykreślony z rejestru członków spółdzielni (dowód; świadectwo pracy z dnia 3 czerwca 1996 roku k. 68 akt osobowych, wniosek z dnia 31 października 1978 roku k. 4 akt osobowych, uchwała nr (...) k. 63 akt osobowych).

W spółdzielni nie obowiązywały sztywne reguły dotyczące rozpoznania wniosku o przyjęcie w poczet członków, wniosek taki mógł być rozpoznany w przeciągu kilku dni lub nawet w przeciągu dwóch lat (dowód: zeznania świadka Z. W. protokół rozprawy z dnia 28 kwietnia 2015 roku nagranie od minuty 7.58 do minuty 18.30).

Spółdzielnia Kółek Rolniczych zajmowała się wykonywaniem prac rolniczych, wykonywaniem usług budowlanych i transportowych oraz innych na rzecz różnych podmiotów.

Wnioskodawca w spółdzielni tej pracował początkowo na stanowisku ślusarza, zaś po zdobyciu uprawnień spawalniczych, został zatrudniony na stanowisku spawacza w brygadzie, która była oddelegowywana do pracy na rzecz różnych przedsiębiorców. Pracował codziennie po 8 godzin.

Z dniem 4 stycznia 1980 roku, wnioskodawcy został przedstawiony zakres obowiązków dotyczących ochrony przeciwpożarowej spawacza.

Wnioskodawca w ramach swoich obowiązków wykonywał prace spawacza przy naprawie szczotek w oczyszczalni, przy cementowni. Wycinał przy pomocy palnika uszkodzony element i spawał nowy. Ponadto, w zależności od potrzeb, wykonywał inne prace na oczyszczalni, dotyczące prac porządkowych, które wykonywał ręcznie przy użyciu łopaty (dowód: angaże dotyczące ślusarza k. 24, zakres obowiązków spawacza k. 27 akt osobowych, zeznania świadka Z. W. protokół rozprawy z dnia 28 kwietnia 2015 roku nagranie od minuty 7.58 do minuty 18.30, zeznania świadka J. J. protokół rozprawy z dnia 28 kwietnia 2015 roku nagranie od minuty 19.03 do minuty 24.01, zeznania świadka T. M. protokół rozprawy z dnia 28 kwietnia 2015 roku nagranie od minuty 24.11 do minuty 36. 10).

W spółdzielni zatrudnieni byli pracownicy na podstawie umowy o pracę, ale również pracowały osoby przyjęte w poczet członków spółdzielni. Ich wynagrodzenia różniły się, albowiem pracownicy zatrudnieni na podstawie umowy o pracę otrzymywali miesięczne wynagrodzenie w przeliczeniu do dniówek obrachunkowym. Natomiast członkowie spółdzielni, dodatkowo poza stałym miesięcznym wynagrodzeniem wyliczonym w przeliczeniu do dniówek obrachunkowych, uczestniczyli w podziale zysku po roku obrachunkowych po walnym zgromadzeniu (dowód: zeznania świadka Z. W. protokół rozprawy z dnia 28 kwietnia 2015 roku nagranie od minuty 7.58 do minuty 18.30, zeznania świadka J. J. protokół rozprawy z dnia 28 kwietnia 2015 roku nagranie od minuty 19.03 do minuty 24.01, zeznania świadka T. M. protokół rozprawy z dnia 28 kwietnia 2015 roku nagranie od minuty 24.11 do minuty 36. 14).

M. J. był wynagradzany według zasad określonych w regulaminie opłat za prace członków i domowników (dowód: angaż z dnia 28 listopada 1983 roku k. 17 akt osobowych).

M. J. w wykonywaniu swoich obowiązków był podporządkowany zwierzchnictwu spółdzielni. Wykorzystywał urlop wypoczynkowy. Podpisywał listę obecności, a spółdzielnia opłacała za niego składki na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy (dowód: zeznania świadka Z. W. protokół rozprawy z dnia 28 kwietnia 2015 roku nagranie od minuty 7.58 do minuty 18.30, świadectwo pracy z dnia 3 czerwca 1996 roku k. 68 akt osobowych).

Wnioskodawca, jako członek Spółdzielni informowany był o zebraniach w Spółdzielni i brał w nich udział, natomiast nie był członkiem Zarządu i nie brał udziału w zebraniach tego Zarządu (dowód: zeznania świadka Z. W. protokół rozprawy z dnia 28 kwietnia 2015 roku nagranie od minuty 7.58 do minuty 18.30)

Wnioskodawcy zostało wystawione w dniu 2 października 2014 roku świadectwo pracy w warunkach szczególnych, w którym wskazano, iż w okresie zatrudnienia od 2 października 1978 roku do dnia 3 czerwca 1996 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy spawaniu na stanowisku spawacz wymienionym w wykazie A, dział XIV poz. 12 pkt 1 wykazu stanowiącego załącznik do uchwały Zarządu Głównego (...) z dnia 25 lipca 1983 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy (dowód: świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach k. 18).

Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów i zważył, co następuje:

odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem. Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było to, czy wnioskodawca posiada wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości – wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, ukończył 60 lat i nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego. Organ rentowy zakwestionował bowiem możliwość zaliczenia wnioskodawcy do szczególnego stażu pracy okres zatrudnienia w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w B. od 2 października 1978 roku do 3 czerwca 1996 roku a zasadach członkostwa w tej Spółdzielni.

W ocenie Sądu, zakwestionowane przez pełnomocnika wnioskodawcy członkostwo M. J. w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w B. w świetle dokumentów zebranych w jego aktach osobowych, w tym jego podania o przyjęcie w poczet członków z dnia 31 października 1978 roku (k. 4) oraz świadectwa pracy z dnia 3 czerwca 1996 roku (k. 68), pisma walnego zgromadzenia z dnia 16 kwietnia 1996 roku (k. 67) i uchwały walnego zgromadzenia członków Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w B. z dnia 30 kwietnia 1996 roku (k. 63), nie mogło odnieść zamierzonego skutku. Sąd zauważa, że w aktach osobowych M. J. nie znajdują się żadne dokumenty określające pewną datę, od której został przyjęty w poczet członków, a także przesłuchani w sprawie świadkowie oraz sam wnioskodawca, nie posiadają wiedzy odnośnie tej okoliczności. Jednocześnie podkreślenia wymaga fakt, iż w aktach osobowych wnioskodawcy brak jest umowy o pracę, z której wynikałoby, że wnioskodawca był właśnie na jej podstawie zatrudniony w Spółdzielni. Z tych wszystkich względów w ocenie Sądu, wnioskodawca reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika, nie udowodnił, aby w okresie nie uznanym przez ZUS do ogólnego stażu pracy, był zatrudniony na podstawie umowy o pracę. Podkreślenia wymaga, iż pracodawca wnioskodawcy w dniu 3 czerwca 1996 roku wystawił mu świadectwo pracy, w którym wskazał, że wnioskodawca był członkiem Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w B., a wykreślił zdanie dotyczące zatrudnienia. Wnioskodawca tego świadectwa pracy nie kwestionował. Dopiero na etapie postępowania w sprawie o przyznanie prawa do emerytury, wobec braku wymaganych ustawą okresów stażu pracy, wnioskodawca podnosił, iż ze spółdzielnią łączył go stosunek pracy na podstawie umowy o pracę, a nie stosunek członkostwa. W tej sytuacji stwierdzić należy, iż okres za który zostały opłacone składki na ubezpieczenie społeczne, nie jest okresem składkowym z tytułu pracowniczego ubezpieczenia społecznego w rozumieniu art. 29 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach, ale pozostaje okresem składkowym ubezpieczenia członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej (art. 6 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 8 ust. 4 i art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, Dz. U. Nr 137, poz. 887 ze zm.).

Odnosząc się natomiast do drugiej przyczyny odmowy przyznania prawa do emerytury, to wskazać należy, iż twierdzenie pełnomocnika ubezpieczonego, iż fakt bycia członkiem Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w B. nie wyklucza uznania tego okresu pracy, za pracę w szczególnych warunkach, skoro w rzeczywistości taką pracę wykonywał, nie znajduje podstaw prawnych.

Zgodnie z art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych za **pracowników** zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

Zgodnie z § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) akt ten stosuje się do **pracowników** wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia, zwanych dalej "wykazami". W myśl § 2 rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracowniczym.

Stosownie do art. 2 k.p. **pracownikiem** jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę. A contrario osoba zatrudniona na innej podstawie prawnej niż wskazana w § 2 k.p., nie jest pracownikiem. A zatem nie jest pracownikiem osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia, umowy o dzieło, umowy agencyjnej oraz umowy o pracę nakładczą.

Pracownikami nie są natomiast członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych.

Takie stanowisko w tej kwestii zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 stycznia 2005r., II UK 136/04 stwierdzając, że przepisy art. 32 ustawy o emeryturach i rentach obejmują pracę wykonywaną **w ramach stosunku pracy, a nie stosunku członkostwa w spółdzielni**, powołując się na podobny pogląd wyrażony przez Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 20 marca 2003r. (publ. Prawo Pracy 2003, nr 9).

Również Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 14 czerwca 2004r., P 17/03, OTK ZU 2004 nr 6a, poz. 57 (Dz. U. Nr 144, poz. 1530) nie zakwestionował ograniczenia prawa do wcześniejszej emerytury, z uwagi na wykonywanie zatrudnienia tylko w charakterze pracownika.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, w sprawie III AUa 407/13, w wyroku z dnia 10 stycznia 2014r. podzielił tą argumentację stwierdzając, że wnioski wypływające z wykładni logiczno – językowej art. 32 ustawy o emeryturach i rentach oraz przepisów rozporządzenia z 7 lutego 1983r. (w przepisach tych mowa tylko o pracowniku), z wykładni systemowej, z wykładni historycznej (w świetle unormowań obowiązujących przed reformą ubezpieczeń społecznych w 1998r. prawo do wcześniejszej emerytury z uwagi na zatrudnienie w szczególnych warunkach dotyczyło jedynie pracowników), a także celowościowej (zamiarem ustawodawcy reformującego ubezpieczenia społeczne nie było modyfikowanie reguł dotyczących przyznawania tego prawa), zmuszają do przyjęcia tezy, że przepisy art. 32 ustawy o emeryturach i rentach nie mogą być inaczej rozumiane jak tylko w ten sposób, że prawo do emerytury w wieku niższym niż ogólny wiek emerytalny przysługuje **jedynie pracownikom** zatrudnionym w szczególnych warunkach.

Zróznicowanie uprawnień podmiotów w zależności od tego, czy praca wykonywana jest w ramach stosunku pracy, czy też na podstawie innych stosunków prawnych w obszarze prawa pracy ma charakter podstawowy i wiąże się ze szczególnymi cechami stosunku pracy, które jakościowo odróżniają go od innych stosunków prawnych, w ramach których świadczona jest praca. Wskazać także należy, że wynikające z unormowań art. 32 ustawy o emeryturach i rentach zróznicowanie uprawnień ubezpieczonych stanowi konsekwencje wcześniej istniejących różnic między pracowniczym i pozapracowniczym ubezpieczeniem społecznym, które wyrażały się przede wszystkim w szczególnym ukształtowaniu wysokości i zasad opłacania składek na ubezpieczenie społeczne w zależności od tego, czy ubezpieczony wykonywał pracę jako pracownik, czy też jako inna osoba zatrudniona.

Zatrudnienie wynikające ze stosunku członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej nie odpowiada warunkom opisanym w art. 22 §2 k.p., bowiem z jego istoty wynikają prawa i obowiązki niewystępujące w stosunku pracy, a wynikające z art. 18 ustawy z 1982r. - Prawo spółdzielcze, np.: prawo do uczestnictwa w wlanym zgromadzeniu lub zebraniu grupy członkowskiej, do wybierania i bycia wybieranym do organów spółdzielni, do udziału w nadwyżce bilansowej, do świadczeń spółdzielni w zakresie jej statutowej działalności oraz prawo do zaskarżania uchwał walnego zgromadzenia spółdzielni, obowiązek wniesienia wkładu. Z powyższych względów okres taki nie może zostać zaliczony do okresu, od którego zależy nabycie prawa do wcześniejszej emerytury z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych {wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25.04.2012r., (...) 383/1 1, Lex nr 1215134; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia !2.02.2013r., III AUa 1360/12, Lex nr 1289747; wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z !.02.2012r., III AUa 1547/11, LEX nr 1115422, wyrok Sądu Najwyższego z 8.12.2009r., I UK 186/09, OSNP 2011/13-14/189, wyrok Sądu Najwyższego z 21.10.2009r., I UK 115/09, LEX nr 558571, wyrok Sądu Najwyższego z 25.01.2005r., I UK 142/04, OSNP, 2005/17/272, wyrok Sądu Najwyższego z 18.01.2005r., II UK 136/04, LEX nr 602703}.

Prezentowane przez skarżącego stanowisko, iż jego praca w rolniczej spółdzielni produkcyjnej niczym nie różniła się od pracy wykonywanej przez pracowników tej spółdzielni, a zatem winien być traktowany tak jak pracownik,

nie jest trafne. W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2005r. (I UK 142/04, OSNP 2005/17/272), podkreślono znaczące różnice pomiędzy pracą w ramach stosunku pracy a pracą w ramach członkostwa w spółdzielni. Sąd Najwyższy zaznaczył, że nie chodzi tyle o różnice niejako „fizyczne” (w rozumieniu rodzaju, ilości, sposobu wykonywania pracy), ale formalnoprawne, a ten punkt widzenia jest rozstrzygający. Zachodzi bowiem zasadnicza różnica między pracą wykonywaną w ramach stosunku pracy, a pracą świadczoną w ramach stosunku członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej. W tym drugim wypadku prawo i obowiązek świadczenia pracy wynika ze stosunku członkostwa w spółdzielni, z którym wiąże się między innymi prawo udziału w jej zarządzaniu poprzez jej organy i inne rozwiązania instytucjonalne właściwe ruchowi spółdzielczemu, co ma określony wpływ na sposób organizacji pracy i podporządkowanie w procesie jej świadczenia. W wyroku z dnia 8 grudnia 2009 r. (I UK 186/09 OSNP 2011/13-14/189) Sąd Najwyższy po raz kolejny wyraził pogląd, że w przypadku nawiązania z pracownikiem spółdzielni produkcyjnej stosunku członkostwa dochodzi do dorozumianego rozwiązania stosunku pracy za porozumieniem stron. Członek tej spółdzielni nie może pozostawać z nią w pracowniczym stosunku zatrudnienia. W rezultacie okres wykonywania pracy w charakterze członka nie może zostać zaliczony do stażu pracowniczego, od którego zależy nabycia prawa do wcześniejszej emerytury.

Prawa i obowiązki członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych są uregulowane w odmienny sposób od praw i obowiązków pracowniczych. Aktem regulującym wykonywanie pracy przez członków spółdzielni była w spornym okresie ustawa z dnia 16 września 1982r. - Prawo spółdzielcze (tekst jednolity - Dz.U. z 2003r. Nr 188, poz. 1848 z zm.), która obowiązuje od 1 stycznia 1983r. Przepis art. 155 § 1 prawa spółdzielczego stanowi, że zdolny do pracy członek spółdzielni ma prawo i obowiązek pracować w spółdzielni w rozmiarze ustalonym corocznie przez zarząd, stosownie do potrzeb wynikających z planu działalności gospodarczej spółdzielni. Możliwe jest także zatrudnienie osób niebędących członkami spółdzielni na mocy art. 157 ustawy, zgodnie z którym spółdzielnia poza członkami i domownikami może zatrudniać stosownie do swoich potrzeb również inne osoby na podstawie umowy o pracę lub na podstawie innego stosunku prawnego, którego przedmiotem jest świadczenie pracy. Z przepisów tych wynika dostatecznie, że członkowie spółdzielni produkcyjnej mogą świadczyć pracę na rzecz spółdzielni wyłącznie w oparciu o stosunek członkostwa. Umowa o pracę lub umowy cywilnoprawne mogą zaś być zawierane jedynie z osobami, które nie są członkami rolniczej spółdzielni produkcyjnej. Tak więc członek rolniczej spółdzielni produkcyjnej nie może świadczyć pracy na podstawie umowy o pracę. Choć zatem niektóre prawa i obowiązki związane z wykonywaniem pracy członka spółdzielni mogą być podobne lub identyczne jak wynikające z zatrudnienia pracowniczego, to w sensie formalnoprawnym występują tu zasadnicze różnice i to one mają znaczenie. Nie jest natomiast tu tak istotne, że sama praca była świadczona w sposób podobny do pracy zwykłych pracowników.

W przedmiotowej sprawie wnioskodawca był członkiem Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej, brał udział w zebraniach Spółdzielni i był wynagradzany wg zasad wynagradzania członków i domowników rolniczych spółdzielni produkcyjnych. Świadczył zatem swą pracę w związku i z powodu członkostwa w Spółdzielni. Wszystkie powyższe okoliczności świadczą zatem o tym, że w tym właśnie reżimie wykonywał swą pracę. Natomiast brak jest podstaw do twierdzenia, że pomimo, iż był członkiem spółdzielni, w rzeczywistości był zatrudniony w ramach stosunku pracy, bo to na mocy obowiązujących w spornym okresie przepisów spółdzielczych było wyłączone.

Biorąc zatem pod uwagę, że wnioskodawca w spornym okresie pracował jako członek Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w B., a zatem nie wykonywał pracy jako pracownik w rozumieniu art. 2 k.p., okresu tego nie można zaliczyć do pracy w szczególnych warunkach.

Określenie warunków w jakich ta praca była świadczona przez wnioskodawcę jest bez znaczenia, gdyż z uwagi na świadczenie jej poza pracowniczym stosunkiem pracy jej wykonywanie nie może być uznane za pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Na marginesie wskazać należy, iż również T. M. organ rentowy odmówił przyznania prawa do wcześniejszej emerytury decyzją z dnia 25 marca 2011 roku, uznając, że w okresie od 23 października 1978 roku do 30 kwietnia 1996 roku nie był on pracownikiem Spółdzielni, ale jej członkiem. Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. wyrokiem z dnia 28 lipca 2011 roku oddalił odwołanie T. M. od tej decyzji (k. 11 akt VU 504/11). Apelacja wnioskodawcy została przez Sąd Apelacyjny w Łodzi w sprawie III AUa 1219/11 wyrokiem z dnia 15 lutego 2012 roku oddalona (k. 31 akt VU 504/11).

Biorąc pod uwagę powyższe uznać należało, iż w toku procesu wnioskodawca nie wykazał, by pracował w warunkach szczególnych w ilości, co najmniej 15 lat. Zauważyć przy tym należy, iż zgodnie z art. 100 ustawy o emeryturach i rentach z FUS prawo do świadczenia (in abstracto) powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do jego nabycia, w niniejszej sprawie nie jest zatem dopuszczalne wydanie wyroku ustalającego spełnienie przez ubezpieczonego jednej z przesłanek wymaganych do nabycia prawa do świadczenia (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2010 r., I UK 262/09, LEX nr 585728; z dnia 9 marca 2010 r., I UK 267/09, Monitor Prawa Pracy 2010 nr 7, s. 382 i z dnia 7 kwietnia 2011 r., I UK 363/10, LEX nr 863948). Regułą bowiem jest, iż sąd ubezpieczeń społecznych w trybie rozpoznania odwołania od decyzji organu rentowego "przyznaje" konkretne świadczenie lub określa jego wysokość (wyrok Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2008 r., I UK 267/07, LEX nr 607443).

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., orzekł, jak w sentencji.